

EGK 419 DEĞERLER EĞİTİMİ III. HAFTA DR. MEHMET ALI ÇALGAN

Merhamet Erdemi

DERS İZLENESİ

1. Merhametin Tarifi
2. Merhametin Önemi
3. Değerler Eğitiminde Merhamet

MERHAMETİN TARİFİ VE ÖNEMİ

Merhamet acımak, şefkat göstermek manasına gelen temel bir erdemdir. Bu erdem sayesinde insanda zayıflara, güçsüzlere yardım etmek hissi hareket geçer. Tüm canlılarda merhamet hissi görülür.

MERHAMETİN TARİFİ VE ÖNEMİ

Evlât sevgisi, ana babaya saygı ve itaat, sıla-i rahim, yaşlılara, yoksullara, hastalara, sakatlara, yetimlere, kimsesizlere yardım etme gibi erdemler merhamet duygusunun yansımalarıdır. (DİA, Merhamet md.)

Merhametin yokluğunda ise duyarsız ve nemelazımcı bireyler ortaya çıkar.

MERHAMETİN TARİFİ VE ÖNEMİ

«Allah rahmeti yüz parçaya ayırdı, doksan dokuz parçasını yanında tuttu, bir parçasını ise yeryüzüne indirdi. İşte bu bir parça (rahmet) sayesinde bütün mahlûklar birbirlerine merhametli davranırlar. Hatta kısrak (yavrusunu emzirirken) basıp da ona zarar verme korkusuyla ayağını (bu rahmetin eseriyle) kaldırır.» (Buhârî, Edeb,19)

MERHAMETİN ÖNEMİ

Merhamet duygusunun gelişmesi çok önemlidir. Aksi halde, insanlara acımayan, yardımseverlik duygusu gelişmemiş, arkadaşlarını inciten ve kavga eden bireyler ortaya çıkar. Merhamet hem insanlara hem diğer tüm canlılara karşı hissedilir.

MERHAMETİN TARİFİ VE ÖNEMİ

Merhamet sadece bir insanın yakınlarına gösterilmez, bilakis tüm insanlara karşı gösterilmelidir.

“...Yeryüzündekilere merhamet edin ki, Allah da size merhamet etsin.”

Ebû Dâvûd, Edeb, 58

MERHAMET CENNETİN ANAHTARI

“Fakat o, sarp yolu göze alamadı. O sarp yol nedir, bilir misin? Köle âzat etmektir. Veya bir kıtlık gününde yakını olan bir yetimi yahut aç açık bir yoksulu doyurmaktır. Sonra iman edip birbirlerine sabrı ve merhameti tavsiye edenlerden olmaktır. İşte bunlar hakkın ve erdemin yanında olanlardır.” (Beled 8-18)

MERHAMET

“Hayır, hayır! Doğrusu siz yetime ikram etmiyorsunuz. Birbirinizi yoksulu yedirmeye teşvik etmiyorsunuz. Mirası hak hukuk demeden yiyorsunuz. Mâlı aşırı derecede seviyorsunuz.” (Fecr 17-20)

MERHAMET

«Müminler, birbirlerini sevmeye, birbirlerine merhamet ve şefkat göstermede, tıpkı bir organı rahatsızlandığında diğer organları da uykusuzluk ve yüksek ateşle bu acıyı paylaşan bir bedene benzer.»

(Müslim, Birr, 66; Buhârî, Edeb, 27)

“İnsanlara merhamet etmeyene Allah da merhamet etmez.” (Buhârî, Tevhîd, 2; Müslim, Fedâil, 66)

MERHAMET

Küçüğümüze acımayan, büyüğümüzü saymayan bizden değildir.
(Tirmizî, Birr, 15)

Komşusu aç iken, kendisi tok olan (gerçek) mümin değildir. (Buhârî, el-Edebü'l-Müfred, 52)

MERHAMET KUŞATICI OLMALIDIR

Rasûlullah: “Birbirinize merhamet etmedikçe iman etmiş olmazsınız (diğer rivâyette ise: cennete giremezsiniz).” Sahâbe: “Ya Rasûlallah, hepimiz merhametliyiz” deyince Hz. Peygamber (sav) «Bu sizin (sadece) bir arkadaşınıza olan merhametiniz değildir. Bu (kast ettiğim) bütün insanlara karşı (duyulması gereken daha kapsamlı) merhamettir.» buyurmuştur. (Hâkim, Müstedrek, 4/185)

MERHAMET

«Cennete ancak merhametli olanlar girer.» (Beyhakî, Şuabü'l-îmân, 13/407)

«“Ben ve yetimin bakımını üstlenen kişi cennette (Peygamberimiz (sav) iki parmağını göstererek) böyle beraberiz.» (Buhârî, Edeb, 24)

MERHAMET

Bir adam da bir köpeğe acıması sebebiyle Allah'ın mağfiretine nail olmuştu. Yolculuk sırasında susayan ve bir kuyuya inip su içen adam, çıktığında susuzluktan toprağı yalayan bir köpek görmüştü. Ona karşı merhametli davranarak tekrar kuyuya inmiş, pabucuna doldurduğu suyu çıkarıp köpeğe içirmişti. Rahmeti sonsuz olan Yüce Allah, adamın bu davranışını beğenmiş ve onu bağışlamıştı. Sahâbîler bu garip hadiseyi Hz. Peygamber'den işitince merak ederek sormuşlardı, “Hayvanları sulayınca da sevaba erişir miyiz?” Rasûlullah (sav), “Elbette, her hayat sahibini sulama karşılığında size ecir vardır.” buyurmuştu. (Buhârî, Mezâlim, 23)

DEĞERLER EĞİTİMİNDE MERHAMET

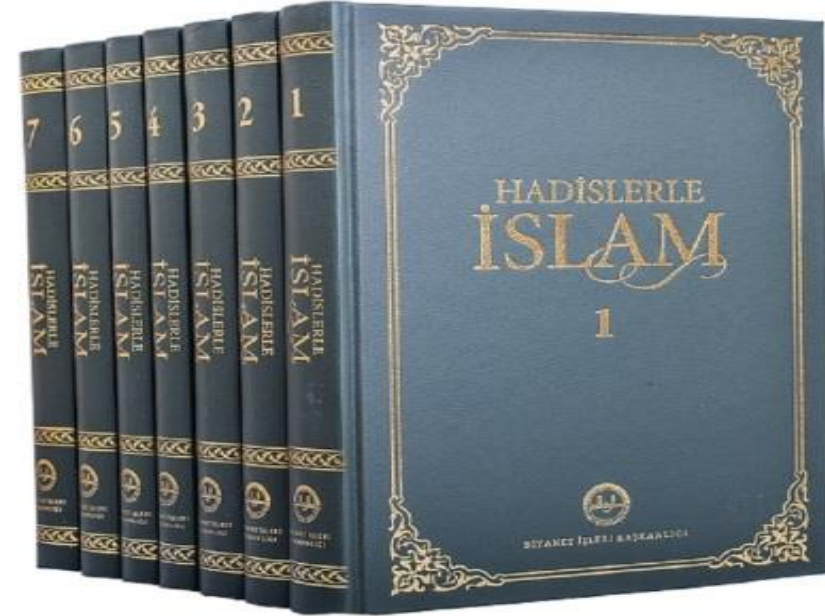
Öğrencilere merhamet erdemi anlatılırken, her erdemde olduğu gibi, bu konuda örnek teşkil edecek davranışlar sergilemek önemlidir.

Öğrenciler merhamet duygusunun gelişmesine katkıda bulunacak olan paylaşma, yardımlaşma, birbirini anlamaya çalışma gibi eylemlere teşvik edilmelidir.

MERHAMET

Hadislerle İslam isimli eserin 3. cildinde yer alan «Merhamet: Varlığın İlâhî Mayası» isimli bölümü okuyalım.

<https://hadislerleislam.diyanet.gov.tr/>

ÖZET

1. Merhametin Tanımı
2. Merhametin Önemi
3. Değerler Eğitiminde Merhamet